

Letnik XXXVIII – avgust 2013, št. 3
ISSN 1318-9484

Dolina Bavšiče

foto: Grega Rihar

Iz vsebine:

- **Informacije z upravnega odbora**
 - **Naši člani poročajo o opravljenih izletih in pohodih v Črno goro, na Javorniški preval, Trupejevo poldne, Jerebičje ter na Sedmera jezera**
 - **Povabilo na dva odprta planinska izleta in sicer STARI TABOR ter PO KRASU**
 - **Lepi spomini z izleta na Lastovo**
 - **V naravovarstvenem kotičku so predstavljene gobe**
 - **Odgovor na nagradno vprašanje**
-

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Prva številka glasila v tekočem letu izide sredi meseca februarja (gradivo za občini zbor), ostale tri številke pa v začetku meseca maja, septembra in januarja. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca aprila, avgusta in decembra.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čeželj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, e- pošta: nevenka.kanduc@gmail.com

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Ema Miklavič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

Tajnica društva: Alenka Hitti, Reška ulica 17, Ljubljana, e-pošta: alenka.hitti@gmail.com, telefon: 040 710 801.

INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

Merila za razvrščanje društev v prednostne skupine

Predsednica društva se je v začetku leta 2013 udeležila delovne skupščine PZS in delavnice, kjer so bila razložena in obravnavana Merila za razvrščanje društev v prednostne skupine. Gradivo je bilo objavljeno v prilogi Obvestil, ki ga člani lahko vidijo tudi na spletnih straneh PZS.

UO je obravnaval predstavljena merila in ugotavljal, katere aktivnosti bodo društvu prinesle pozitivne točke ter katera merila so glede na organiziranost društva, njegovo aktivnost, velikost ipd. nesorazmerno postavljena. S tem v zvezi je UO PD Viharnik v času javne razprave posredoval na PZS in MDO tri vsebinske pripombe in sicer :

- Menili smo, da je obseg vrednotenja »Splošne dejavnosti« v primerjavi z drugimi dejavnostmi premalo ovrednoten, zato naj bi se povečal od cca 50 % točk na 70 % točk, ustrezno pa naj se zniža predviden obseg vrednotenja meril za prostovoljstvo, povezovanje in mednarodno sodelovanje.
- Po naši oceni ni prav, da so pozitivno vrednotena društva, ki imajo »društveno pisarno«, nasproti društvom, ki pisarn nimajo, saj se morajo slednja praviloma še bolj potruditi za stike s članstvom.
- Dodatno in nepotrebno administriranje pa predstavlja 9. člen meril, po katerem mora društvo za dvig članskih znamkic izdati posebno pisno izjavo, da izpolnjuje zahteve Zakona o društvih, saj PZS te podatke ima, ker jih zbira.

Oprema in izobraževanje vodnikov

Za zagotovitev čim večje varnosti društvenih izletov je društvo vodnikom nabavilo pet novih kompletov prve pomoči ter dva kompleta vrvi.

Po proučitvi cen in tipov GPS bo društvo predvidoma nabavilo kot pomoč vodnikom za orientacijo v naravi, zlasti pa v megli, tudi to napravo.

UO pa ni podprl predloga koordinatorja vodnikov, da bi se iz sredstev društva nabavilo za vodnike enotne planinske flise ali srajce z emblemom našega društva, ker je ocenilo, da bi bilo umestno sredstva društva uporabiti samo za tisto opremo in pripomočke, ki zagotavljajo večjo varnost planinskega pohoda.

V letu 2013 bo društvo poravnalo stroške izpolnjevanja za kopne razmere enemu vodniku, poravnalo pa bo tudi stroške zaključnega izpita za markacista.

Društveno glasilo in stroški oglaševanja v društvenem glasilu

Število strani društvenega glasila od meseca septembra 2013 ne bo več omejeno na največ 16 strani, saj bodo zainteresirani člani za prejem društvenega glasila v tiskani obliki odslej prispevali za stroške tiskanja.

Koordinator vodnikov je podal pobudo, da bi v našem glasilu - in posledično tudi na spletnih straneh - objavljali tudi razna vabila na izlete, ki jih ne organizira naše društvo.

Glede na to, da morajo prejemniki tiskanega glasila Viharnik z mesecem septembrom 2013 dalje participirati denarna sredstva, se je UO odločil, da bodo vabila na druge izlete in pohode v našem glasilu mogoča, vendar bo moral oglaševalec za to prispevati društvu nekaj sredstev.

Tako bo potrebno za objavo izleta, ki bo vsebovala do 10 vrstic besedila, poravnati prispevek društvu v višini 10 evrov, za objavo izleta, ki bo obsegala do pol strani, 20 evrov in za objavo izleta, ki bo obsegala celo stran, 40 evrov.

40-letnica društva PD Viharnik

Ustanovni akt društva je bil sprejet na občnem zboru dne 13. 12. 1974, kar pomeni, da bo naše društvo v prihodnjem letu slavilo 40-letnico obstoja. S tem v zvezi je UO sprejel odločitev, da se ob tej priložnosti izda ustrezno publikacijo (zbornik ali bilten) . Nosilec te naloge bo uredniški odbor, ki bo k soustvarjanju publikacije lahko povabil tudi druge člane ali sodelavce. Ob tej priložnosti pa bi izdali tudi spominski emblem društva.

Datum, kraj in način praznovanja 40-letnice društva pa bo določil prihodnji upravni odbor, imenovan na prihodnjem občnem zboru.

Cene prevozov za društvene izlete

Na UO smo obravnavali problematiko cen prevozov na društvenih izletih. Vsak vodnik sam poskrbi za prevoz pri prevoznikih, cene na enega udeleženca pa so zelo različne, od 10 € pa tudi do 23 € za prevoženih cca 200 km poti. S tem v zvezi je UO poslal dvajsetim prevoznikom prošnjo za posredovanje ponudbe z navedbo njihovih najugodnejših cen, v kolikor bi z njimi sklenili dogovor, da bi naši vodniki izključno pri njih naročali prevoze za naše društvene izlete.

Na osnovi prejetih ponudb smo pridobili informacije o cenah, ki jih ponujajo posamezni prevozniki. Najugodnejši ponudniki pa se ne želijo vezati, da bi bili naši izključni prevozniki, saj število udeležencev na izletih zelo niha, poleg tega pa je za prevoznike informacija šele v četrtek zvečer o tem, ali bodo vozili za naše društvo v soboto, zanje zelo kasna.

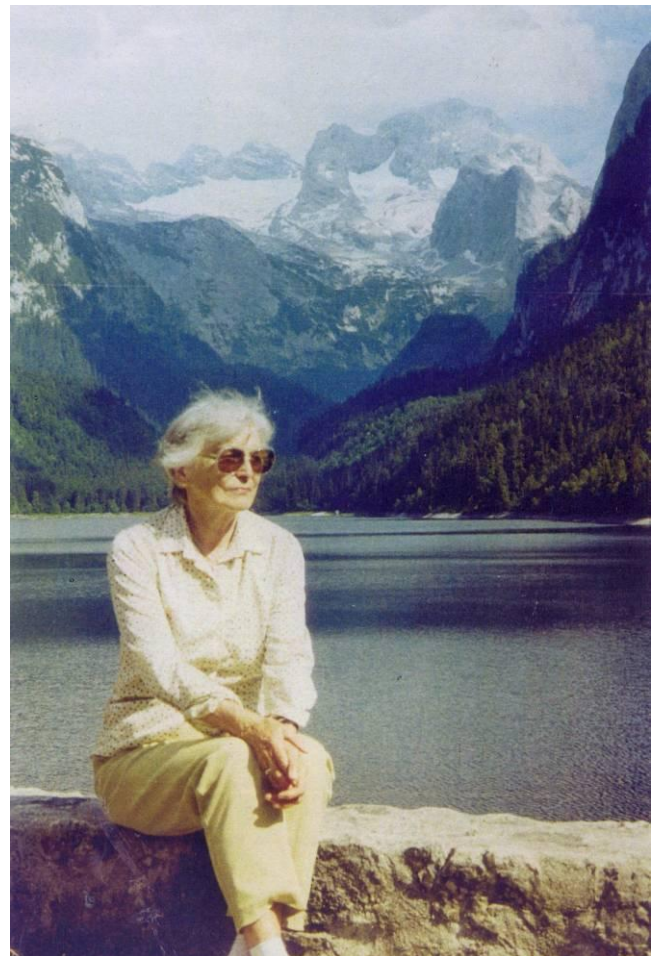
Problematika glede cen prevozov na društvenih izletih bo tako predmet dogovarjanja tudi v bodoče.

Urednica

ZLATA ŠILIH 1922– 2013

Zlata Šilih, planinska prijateljica, plemenitega duha. Njena vedrina, ki jo je izžarevala v svoji lepoti, je pritegnila marsikoga.

Koliko lepih druženj z njo nam je bilo danih! Na pohodih, v telovadnici Narodnega doma, na smučanju, na morju Dolgo, predolgo se je morala soočiti s kruto boleznijo, katera je neusmiljeno segala vanjo s svojimi lovkami. Tako se je umaknila v svoj družinski krog. Njeno dostojanstvo ni dopuščalo, da bi kdaj koli tarnala nad usodo bolezni. Borila se je pokončno. Bila je velik človek. Z njo sem veliko izgubila. Pogrešam jo.

Marja Marolt

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

PLANINARJENJE PO ČRNI GORI OZ. OSVAJANJE DURMITORJA 30. 6. -6. 7. 2013

Letošnji Viharnikov plan izletov je napovedoval tudi nekaj tujine, na primer izlet v Vojvodino v začetku aprila in planinarjenje po Durmitorju konec junija oz. v začetku julija. Prvega je razpisal Boris Jesenšek, drugega pa Grega Rihar, izvedel ga je skupaj z Borisom Jesenškom. Nekaj viharnikov nas je z Borisom že potovalo po svetu (nekateri na Visoki Atlas v Maroko, drugi na Kreto, na Fruško goro, spet tretji celo do Gruzije), zato vsaj približno vemo, kako poteka potovanje. To seveda ne pomeni, da ni presenečenj! Grega pa je bil vsaj zame neznanka.

O Fruški gori ni vredno izgubljati besed: kako so se imeli lani, smo slišali na občnem zboru 21. februarja, videli smo tudi nekaj lepih posnetkov. Letošnji izlet v Vojvodino je bil gotovo zelo podoben. Imeli smo se lepo, obilno smo se hranili v Starih Ledincih, kjer smo bili nastanjeni, s hojo nismo pretiravali, in še ta je bila nenaporna. Ogledali smo si nekaj samostanov in drugih znamenitosti. Le vreme ni bilo najlepše.

Nekaj viharnikov se nas je torej opogumilo in se prijavilo še na izlet na Durmitor. Ob zgodnji jutranji uri nas je 12 izpred Tivolija krenilo na pot proti Črni gori (Zdravko, Alenka, Nataša, Mojca in Vilma iz Janezove skupine; poleg nas še Vili, Emilija, Justina, Nika in Jelka. Borisov mini avtobus je vse prej kot primeren (beri: udoben) za tako dolgo pot. Ne morem reči, da me je presenetil, saj smo ga nekateri izkusili že na poti v Vojvodino in nazaj, sem ga pa tokrat precej bolj občutila.

Do Črne gore smo potovali preko BiH, čez Sarajevo (z obveznim postankom za slastne čevapčiče na Baščašiji), in Pale (kamor sicer nismo nameravali!), Goražde, Fočo do mejnega prehoda Ščepan polje, kjer ni manjkalo nevšečnosti (še danes mi ostaja uganka, kakšno potovalno knjigo so zahtevali od nas?!), vožnjo smo nadaljevali ob Pivi do Pivskega jezera in se pred Plužami dvignili na Durmitor. Čeprav je bil že mrak, smo vsaj nekateri strmeli nad

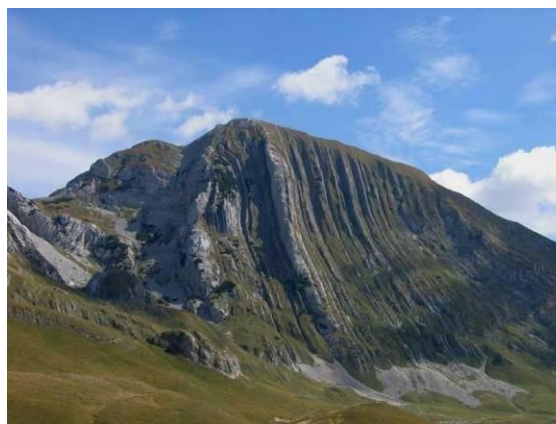
lepotami narave, tako lepe in divje, se čudili snežnim zaplatam, nad katerimi pa se še nismo dovolj zamislili, in se malce tresli od mraza. Tako smo že v temi dosegli višino 1450 m, na kateri leži Žabljak, zimski turistični center Črne gore, in poiskali našo hišo, ki je bila dovolj udobna za nekajdnevno domovanje.

Naš dom, naše toplo zavetje po osvajanjih vrhov.

Kot sem videla kasneje, se nekateri popotniki in pohodniki odločajo tudi za drugačno bivanje, npr. v kampih ali nekakšnih bivakih, vendar se sama za to lepo zahvaljujem. Pod temi pogoji bi mi Durmitor verjetno še naprej ostajal neznanka!

Nekajdnevno bivanje seveda ni minilo brez osvajanja vrhov, ne nazadnje je bil to planinski izlet. Tako nas je Grega naslednje jutro — menda za ogrevanje, po moje pa nas je malo preizkušal, kajne Grega? — popeljal na Prutaš (2393 m), ki leži na zahodnem delu centralnega Durmitorja.

Slikoviti Prutaš ali kako nas je Grega preizkušal.

Za izhodišče poti si je zamislil Dobri Do, do koder smo se pripeljali, nato pa grizli kolena do sedla (Škrčko ždrelo, 2114) in naprej do samega vrha, ki se kar naprej izmika in odmika. Ko že misliš, da si ga dosegel, se pokaže še malo višje. Gora je slikovita, atraktivna, precej razbrazdana zaradi paralelno položenih apnenčastih pasov, ki se kot slapovi spuščajo po strmih pobočju, ki spominjajo na šibe ali prot, kar pomeni izraz prut oz. prutovi; od tod torej njeno ime. Na travnatih površinah so se bohotile različne rože, tudi divji drobnjak in druge začimbe, ki jih je Emilija vneto nabirala za naša kosila. Saj nič ne rečem, hrib je krasen, pot nanj pa kar precej strma.

Gregovo povabilo, da bi »skočili« še do Škrčke kotanje z Velikim in Malim Škrčkim jezerom (1711 m, višinska razlika ni zanemarljiva, kajne!), ki smo ju ves čas občudovali pod sabo, ni bilo toplo sprejeto. Pravzaprav sploh ni našel junaka, ki bi se mu pridružil pri tem skoku tja in nazaj, celo Zdravko, ki ima vedno dovolj rezerve, se ni navdušil nad predlogom.

Prutaš je za nami, sedaj pa kuhat.

Raje smo posedli v Borisovo vozilo, se odpeljali v našo hiško in si pripravili kosilo. Kljub ogromni količini krompirja bi nekateri zmogli še kakšen grizljaj. Pa ne zaradi lakote, ki ni bila tako strašna, bolj zaradi tega, ker je bil res okusen, začinjen z dobrotami s planin in kajmakom, ki smo ga spotoma kupili.

Tako ogreti smo se zdeli Gregu dovolj dobri, da se naslednji dan podamo na Bobotov kuk, najvišji vrh Durmitorja, tega gorskega masiva Dinarskega gorstva v SZ delu Črne gore. Ime Durmitor naj bi izhajalo iz keltske besede in naj bi pomenilo planino, polno vode (po legendi menda tudi velikana, ki spi na območju,

kjer so dobri in zli bogovi, ki jih ni pametno jeziti?). Zaradi lepote in neokrnjene narave je bilo območje Durmitorja, ki obsega poleg gorskega masiva še kanjone Tare, Pive, Drage, Sušice in zgornji del Komarnice (Nevideo), skupaj ca 39.000 ha, leta 1952 razglašeno za nacionalni park. UNESCO-ov program Človek in biosfera pa je leta 1977 območje (ca 32.000 ha) uvrstil na seznam svetovnih ekoloških rezervatov biosfere. Durmitorsko območje krasijo prostrane visokogorske planine na nadmorski višini cca 1500 m, tudi višje, ki jih prepredajo kanjonske doline, iz njih pa se dvigajo visoki vrhovi, med njimi jih kar 48 presega nadmorsko višino 2000 m (Bobotov kuk, Međed, Savin kuk, Planinica, Crvena greda...).

Na pot smo odšli ob zgodnji 6. uri kar iz Ivan Dola (Ivan Do), v bližini Črnega jezera, kjer je stala naša hiša, saj je bila pred nami dolga in resna pot. Kazalo je, da nam gre kar dobro. Pokrajina se je prebujala skupaj z nami, kazala je svojo lepo jutranjo podobo. Vztrajno smo se vzpenjali, občudovali ostenje Međeda, ki se je zdel neverjetno blizu, a Bobotovega kuka še nismo uzrli. Nekje daleč smo zagledali Golo glavo, kjer je znamenita Ledena pečina (2217 m). Nekateri so si jo nameravali temeljito ogledati, s sabo so nosili cepin in še kaj. Meni bi prišle prav dereze, ki sem jih, kdo ve zakaj, pustila doma. Pa ne samo meni!!!

Kako do Gole glave z Ledeno pečino, kje so dereze?

Pokrajina je postajala vedno bolj divja, markacije čedalje redkejše, čeprav je pot načeloma zelo dobro označena — ostale so namreč pod snegom. Letos je bilo na Durmitorju še julija veliko snega, kot smo lahko opazili že ob našem prihodu, vendar nas takrat pot na njegov najvišji vrh še ni

skrbela. Kot so nam kasneje povedali »čobani«, ga je že pozimi zapadlo zelo veliko, zadnji sneg pa je padel še v začetku junija. Tako so ovce šele dobro prignali na višje planine, pot na Bobotov kuk pa je bila menda za pohodnike dolgo celo zaprta. O tem Google ni rekel nobene!

Ni nam kazalo drugega, kot da se spopademo s potjo po snegu, kar ni prijetno, saj je na moč utrudljivo, še za spoznanje bolj strmo, ker rinemo direktno v hrib, in še nevarno povrhu.

Se razume, da se je Grega zelo trudil, da bi nam pot čim bolj olajšal, da bi končno prišli do Ledene pečine (Emilija, še vedno ti dolgujem veliko kavo s smetano, ker si tako lepo hodila pred mano po snegu in mi utirala stopinjo za stopinjo!). Tam smo posedli po skalah, zajeli sapo in se končno razgledali okoli sebe. Daleč pod nami je ležal Žabljak, okoli nas pa gore z ogromnimi zaplatami snega.

Ob takšnih pogledih se je Grega takoj odločil.

Moški del odprave se je pripravljaj na naskok na pečino, si ogledoval, kje naj vstopi vanjo, da bi občudoval krasne kapnike, vendar je bilo vse zaman, snega je bilo občutno preveč. Zato so pospravili težke cepine in skupaj smo nadaljevali pot.

Ko pa smo prišli do mesta, kjer bi se morali kakšnih 100 m, morda celo več, spustiti in nato dvigniti vsaj do sedla ali naprej do 2523 m visokega vrha Bobotovega kuka, je Grega odločno zaključil, da poti navzgor ne bomo nadaljevali, saj bi v teh razmerah samo do sedla potrebovali dobre 3 ure, če bi ga sploh dosegli; za nami pa je bilo že do tedaj več kot 4 ure hoda, nazaj pa je tudi treba priti. Odločitev je bila pravilna.

Bobotov kuk je zaradi količine snega letos ostal neosvojen.

Na poti nazaj smo se ustavili pri pastirjih. Nekateri so se preizkušale v striženju ovac, drugi smo poklepetali z njimi o »devojkah«, ki da niso navdušene nad njimi, težko jih je zvabiti v te kraje, si natočili vode in krenili dalje.

»Devojka« se preizkuša.

Po poti smo ugotavljali, da je strmina večja, kot se nam je zdela zjutraj, nekateri smo to občutili tudi v kolenih, kolkih in še kje. Za tokratni podvig, čeprav ga nismo okronali z osvojitvijo vrha, smo se nagradili v bližnji gostilni, priprava hrane se nam je zdela več kot odveč (kačamak, kakšna jed je že to?).

Med osvojene vrhove lahko mirne duše uvrstimo Savin kuk (2313 m), velik, širok vrh, ki je približno 5 km oddaljen od Žabljaka, velik del njegovega pobočja pa nudi kar 120 dni na leto užitke mnogim smučarjem. Ime naj bi dobil po legendi o srbskem princu Rastku Nemanjiću (prva pol. 12. st.) iz vladarske družine Nemanjićev; bil je najmlajši sin Štefana Nemanje, srbskega vladarja in ustanovitelja srednjeveške države. Rastko je postal pomemben duhovni vodja,

imenovan Sava, potem ko je zapustil posvetno življenje in postal menih. Bil je prvi srbski nadškof, Srbska pravoslavna cerkev pa ga slavi kot svetega Savo. Na Durmitorju, posebno na Savinem kuku, je menda v molitvi iskal mir in tišino. Ko je nekoč njegov učenec med potjo na vrh postal žejen, naj bi sveti Sava na skali naredil križ in pritekla je voda, znana kot Savina voda (2212 m). Še danes hodijo ljudje ponjo, bodisi peš ali s sedežnico, vsako leto 2. avgusta, na t.i. Ilinden, jo spravijo v steklenice do naslednjega leta, saj verjamejo, da ima zdravilno moč, da jih ščiti pred zlom in boleznijo. Na vrhu smo lahko le tu in tam občudovali druge vrhove, tudi Bobotov kuk, kadar so se izvili iz objema meglic in temnih oblakov. Po poti, ki nas je vodila navzgor, smo se spustili tudi v dolino, na koncu mimo številnega cvetja, med drugim tudi črnogorskega zvončka, ki sodi med endemite durmitorskega območja (podobno kot Tarin zvonček ob Tari). Pojma nimam, zakaj ga nisem ujela v svoj fotoaparati?!

Kakšen dan se prileže tudi lagoden sprehod ob ledeniških jezerih, ki dajejo durmitorskemu območju posebno draž. Imenujejo jih gorske oči, kot jih je poimenoval Jovan Cviji daljnega leta 1899, ko je proučeval jezera Durmitorja; kar 18 jih je, med njimi je najatraktivnejše Črno jezero. Tega smo imeli tako rekoč pred nosom. Leži ob vznožju gore Međed in je dolgo 1155 m. Sestavlja ga Veliko in Malo jezero; poleti, ko nivo vode močno pade, sta jezera ločeni. Njuna globina je kar precejšnja – cca 25 in celo do 50 m (Malo jezero). Vanj se izlivajo številni gorski potoki, ko se topi sneg na Durmitorju.

Pogled na Međed, Savin kuk in Črno jezero.

Zaradi lahkega dostopa je zelo popularno in velja za turistično znamenitost kraja.

Sprehodili smo se še do Zminjskega jezera, ki je mnogo manjše in manj globoko, prav tako pa raj za mnoge rastline in živali, predvsem divje race. Tudi sicer so območja okoli jezer bogata s floro in favno, veliko je redkih vrst, nekaj tudi endemičnih.

Vmes, med hribi in jezери, smo si privoščili še izlet na Lovčen, do njega smo izbrali kar dolgo, a zelo slikovito pot; lep čas smo se vozili ob Tari, katere kanjon je največji v Evropi, z globino 1300 m pa se postavlja ob bok Velikemu kanjonu v ZDA, se ustavili na znamenitem mostu čeznjo (Đurđevića Tara, delo arhitekta Mijata Trojanovića med leti 1937 in 1940) in spremljali njen tok vse do Mojkovca, kjer vstopa v visoke pečine, nato pa vstopili v prekrasno (nevarno!?) Moračko klisuro, se peljali mimo Podgorice in Cetinja ter se po dobrih 4 urah vožnje končno povzpeli na Lovčen. Ta gorski masiv se strmo vzpenja iz samega Jadranskega morja, s svojimi vrhovi pa ustvarja prekrasen in najbolj znan evropski najjužnejši fjord oz. zaliv Boko Kotorsko. Nasploh je gorski masiv Lovčen veličasten, tako zaradi naravne lepote kot tudi kulturnozgodovinskega pomena, za Črnogorce pa je narodni simbol, opevan je v mnogih spevih in pesmih, tudi v črnogorski himni "Oj svijetla majska zoro". Z Jezerskega vrha (dobrih 1600 m) je čudovit razgled na kamnita planinska pobočja, prepredena s številnimi škrapljami, jamami in globokimi vrtačami, ki dajejo območju poseben in lep izgled. Videti je mogoče tudi Skadarsko jezero in zaliv Boko Kotorsko, v dolini Cetinje in Njeguše, od koder izvira znameniti rod črnogorskih vladarjev Njeguši iz dinastije Petrović; med njimi jih je bilo kar pet državnih in cerkvenih poglavarjev.

V svoji dvestoletni vladavini, od 17. do začetka 20. stoletja, so v Črni gori z zgodovinskega in kulturnega vidika pustili močan pečat. Najmočnejšega gotovo znameniti črnogorski vladika in pesnik Petar II. Petrović Njegoš. Pri svojih 17. letih je prevzel cerkveno in državno oblast Črne gore ter prispeval k njenemu gospodarskemu in kulturnemu razcvetu. Zgodaj se je preizkusil tudi v književnosti, njegovo najznamenitejše delo pa je zagotovo pesnitev "Gorski vijenac" iz leta 1847. Na njegovo željo je pokopan v kapelici v njegovi rodni vasi Njeguši. Mavzolej črnogorskemu vladarju Njegušu, delo hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića, je najznamenitejše obeležje minule črnogorske zgodovine.

Le kje si zopet, Emilija?

Gre za veliko in impresivno grobnico črnogorskega naroda svojemu velikanu. Ta monumentalni kompleks so gradili od 1970 do 1974, odločitev o njegovi gradnji pa je bila sprejeta že leta 1951, ob 100-letnici Njegoševe smrti. Razprostira se po celotnem območju Jezerskega vrha, zasnovan pa je s prehodom skozi tunel s 461 stopnicami, kjer pravkar potekajo obsežna obnovitvena dela, s preddverjem mavzoleja in razgledno ploščadjo, s katere še razprostira prelep pogled na večji del Črne gore.

Napor ob padlih vratih.

Ko pa smo se tako polni vtisov posedli v naš mini avtobus, da bi se odpeljali novim

dogodivščinam naproti ali vsaj v Žabljak, je Zdravko, ki je močan fant, to tudi dokazal – vrata so kar izskočila iz svoje tirnice (resnici na ljubo so se že nekajkrat težje zapirala!). Moški del odprave jih je moral z nemalo muke in truda postaviti na svoje mesto; Zdravko se je seveda ponovno izkazal! Od tedaj smo skakali iz vozila kot prtljaga – pri zadnjih vratih torej. Včasih celo za prtljago.

Verjetno smo se zdeli opazovalcem, kamor koli smo prišli, malce čudni ali vsaj zanimivi. Vajo smo kar nekajkrat ponavljali! Pravzaprav vse do doma in do zadnjega potnika! Kljub slikoviti jutranji vožnji pa smo se po dobrotah izpod »sača« v Žabljak vračali čez Nikšić, pot je bistveno krajša, cesta pa omogoča tudi hitrejšo vožnjo.

Tudi sicer je bilo naše potepanje po Črni gori, vključno z dolgo in mestoma mukotrpno vožnjo, polno dogodivščin. Da ne bi vožnja minila prehitro, smo jo kdaj še podaljšali z ne prav posrečeno izbiro poti. Mojca se kot »kopilot« menda ni posebej obnesla, Grega, ki je sedel ob njej, pa se je ukvarjal z drugimi kartami in ne avtokarto. Vendar se ni vredno vznemirjati, pravi Boris, probleme je treba reševati sproti, ko

še pojavijo. Pravzaprav je to dobro vodilo. Človeku prihrani čir na želodcu, tudi kakšen siv las ima manj.

Vsakodnevno pohajkovanje po glavni ulici Žabjaka.

Še danes ne razumem popolnoma, zakaj se nam je zdelo, da moramo preurejati našo hiško v Žabljaku?! Po vsej sili smo hoteli imeti skupno jedilnico, zato so fantje »tovorili« mize in stole iz prvega nadstropja v pritličje in potem nazaj, in sicer čez okno, ker čez vrata ni šlo. Ko bi jo vsaj dodobra izkoristili!!! Del družčine je večinoma sedel na dveh stoli, del pa je posedal po tleh ali po posteljah. Zanimivo! Tako preurejeno jedilnico, ki je bila hkrati Zdravkova spalnica, smo torej le deloma izkoristili.

Posebno na koncu, ko se je vesela družčina mastila s slastnim burekom, Vili pa je le dočakal svoje makarone; testenine je prinesel celo od doma, potem pa nikakor niso prišle na vrsto!

Naša družčina je bila res pisana, sestavljena iz 12 posameznikov, ki se v marsičem razlikujemo: po letih (celo do 30 let razlike!), sposobnostih, interesih in še čem, vendar to ni oviralo naših odnosov, razpoloženja in splošnega vzdušja, ki je bilo od vsega začetka veselo in sproščeno; vsaj jaz sem naše nekajdnevno bivanje in druženje videla tako. Mislim, da se ne motim!

Naša prirejena jedilnica na Žabjaku.

Lepe reči se vse prehitro končajo, tudi naš planinski tabor na Durmitorju. Opraviti smo morali le še manj prijeten del izleta – pot domov. Zaradi nevšečnosti na meji z BiH (nekakšna potovalna knjiga!?) smo se odločili za vračanje čez Srbijo: Plevlja, Prijepolje, Zlatibor, Užice, Valjevo, Šabac, nato pa avtocesta do doma.

Še zadnji pogled na Međed in Savin kuk pred odhodom domov.

Ne vem, ali je bilo vožnje manj, časovno se mi je zdela približno enako dolga, vsekakor zelo dolga, le bolj tiho smo bili, kot bi vsakdo pri sebi mlel dogodke preteklih dni, ocenjeval to in ono. Grega je že tako redkobeseden, a še Boris ni veliko duhovičil, zatopil se je v vožnjo — ta mu ni nikoli odveč — in svoje misli, tudi o kilah, takšnih in drugačnih, ki jih bo treba odvreči. Ja, le odvrzi jih, Boris, saj so ti samo v napoto! Poskrbi še za bolj udobno vozilo, da se ti bomo lahko pridružili tudi taki, ki imamo radi čisto malo več udobja. Bravo Grega, bravo Boris, bravo mi!

Vilma Kavšček

JAVORNIŠKI PREVAL

Po kar nekajletnem premoru je vodnik Štefan, na pobudo starejših članov Viharnika, organiziral pohod po edini planinski poti, ki jo še markira in vzdržuje naše društvo.

Udeležba članov je bila skromna, samo sedem se nas je zbralo. Na pot smo krenili z dvema osebnima voziloma, ki smo ju po dobri uri vožnje pustili na gozdni poti v Jekarici, nekaj km nad znano gostilno Kanonir ob cesti na Jezersko.

Že takoj na začetku poti smo prečkali lesen mostiček čez potok Reka. Le tega so pred nedavnim naši prizadevni člani pod vodstvom markacista Marjana prav lepo prenovili. Vzpenjali smo se skozi mešani gozd do poseke, kjer smo naleteli na ovire. Ob neurju je voda odnesla del poti, oviro pa so predstavljala tudi podrtá drevesa, ki jih gozdarji še niso odstranili. Tako je vodnik moral poiskati nov, varnejši prehod malo višje od prejšnje poti.

Po dobrih dveh urah prijetne hoje smo dosegli naš cilj Javorniški preval, ki leži na višini 1465 m nad morjem. Premagali smo kar 750 m višinske razlike. Razgleda na prevalu ni kaj dosti, je pa tu križišče za nadaljnje ture: do doma pod Storžičem, na planino Javornik, na planino Jesenje, na Storžič in na Stegovnik. Po kratki malici in počitku smo se vračali po isti poti.

Spotoma nam je vodnik Štefan pokazal nekaj plezalne spretnosti na smreki ob poti. Naleteli smo tudi na nekaj ostankov stare jeklene žice, ki leži na poti in predstavlja eventualno nevarnost za pohodnika. Naša tajnica Alenka je vse vestno poslikala in odstranitev teh žic je cilj naslednje akcije markacista in prostovoljcev.

Po prihodu do vozil smo se odločili še za ogled Planšarskega jezera in v tamkajšnjem gostišču naleteli na ponudbo odličnih domačih dobrot (pečen jagenjček in podobno). Ker nam hoje še ni bilo dovolj, smo naredili še krog okoli jezera.

Malce utrujene, ampak zadovoljne, nas je na poti spremljalo še neurje s točo, tako da smo bili med vožnjo proti domu v avtu tihi kot miške, medtem ko se je voznik prebijal skozi zaveso dežja in toče. Zopet smo imeli priložnost opazovati, kako skrbni lastniki svoja vozila čuvajo pod avtocestnimi nadvozi in ogrožajo promet. Konec dober, vse dobro in že se veselim novih planinskih doživetij.

Vida Mavec

TRUPEJEVO POLDNE (1932 M)

Pri snovanju tega prispevka sem zaprosil za pomoč tudi strica Googla. Na zahtevo 'Trupejevo poldne' je ponudil 9840 zadetkov za opis poti, po kateri se je sredi junija povzpelo na vrh 19 pohodnikov našega društva. Prisluhnil sem tihemu glasu v sebi, ki mi šepeta, naj se zadeve lotim drugače, kot je v navadi.

Srednji vrh nad Gozd-Martuljkom slovi predvsem zaradi pogleda na skladno in dovršeno oblikovano skupino Martuljških gora, ki jih visoka lega nad dolino navidezno še bolj približa. Manj znano je, da skromna vasica hrani za našo kulturno dediščino dragocen primerek kmečkega stavbarstva. Gre za Hlebanjevo domačijo, ki jo je umetnostni zgodovinar in etnolog dr. Ivan Sedej (1934-1997) uvrstil med sto najlepših kmečkih hiš na Slovenskem.

Pogled na okoliško gorovje z mesta začetka pohoda.

Čeprav je Hlebanjev rod enonadstropno stanovanjsko stavbo v dolgih stoletjih večkrat predeloval, so gospodarji vedno pazili, da niso uničili identitete svojega doma. Še danes izstopajo poznogotske stavbne značilnosti, kot so kamnit portal polkrožne oblike, enako oblikovana kamnita okna, oboki v veži, predvsem pa izjemno lep masiven lesen strop v hiši (dnevni prostor) z vrezano letnico 1506.

Na poti ob potoku Jerman smo – nekateri prvič – opazili oznake z logotipom in napisom ALPE ADRIA TRAIL. To je nova pešpot, ki povezuje tri narode, tri kulture, tri pokrajinske tipe. Ustanovitelje zastopajo: avstrijsko Koroško Kärnten Werbung, Slovenijo Javna agencija SPIRIT,

Furlanijo-Julijsko krajino pa organizacija Turismo Friuli Venezia Giulia

Prvi vzpon proti našemu cilju.

Pot, ki je dolga 690 km, je razdeljena na 38 odsekov. Začne se ob vznožju ledenika Pasterze pod Grossglocknerjem, vodi skozi romantično vasico Heiligenblut v Gmund, se vije med Milštatskimi Alpami, skozi Narodni park Nockberge v koroško središče Arriach in čez Osojske Alpe k Vrbskemu jezeru. V Slovenijo pohodniki vstopijo na 22. odseku Baumgartnerhöhe-Kranjska gora (sedlo Jepca - Železnica - Rute). Pot se nadaljuje čez sedlo Vršič v Trento do Tolmina, kjer zavije v Italijo. Obišče najlepše kraje ob meji (Čedad, Karmin, Devin), vendar se še dvakrat vrne v Slovenijo (Dobrovo, Lipica). Konča se v Miljah pri Trstu. Skupaj je čez Slovenijo speljano 11 odsekov. Spomnimo se, da čez našo deželo že poteka 5 mednarodnih pešpoti : Evropska pešpot E-6, Evropska pešpot E-7, Via Alpina, ki so jo osnovala pogodbenice Alpske konvencije, Pot miru in Obmejna panoramska pot. Zadnji dve sta tematski in bolj regionalnega pomena.

Cvetlične preproge so bile enkratne.

Trdnim rodovom na Trupejevi kmetiji nad Zagoričami na skrajnem vzhodnem koncu Ziljske doline je čas za razna opravila v

hiši, na polju ali senožetih odrejalo sonce. Ko se je postavilo (in se še vedno postavlja) točno nad enega izmed vrhov v Karavankah, so vedeli, da se je dan prevesil v drugo polovico. Tudi kmetovalcem iz Malošč, zaselka pri Bekštajnu blizu Baškega jezera, je narava za določanje opoldanske ure naklonila svojo, prav tako mogočno goro. Tako sta oba vrhova dobila ime Trupejevo in Maloško poldne. Sta priljubljena planinska cilja, vendar nista edina. V Karavankah so še trije taki.

Pisano gorsko cvetje nas je proti vrhu gore spremljajo na vsakem koraku.

Iz valovitega gozdnatega grebena, ki poteka severovzhodno od Tolste Košute proti Obirskemu, se dvigajo planinski javnosti manj znani Kališnikovo, Meležnikovo in Režovnikovo poldne. Ime so dobili po domačijah v naselju Sele-Šajda v njihovem vznožju. Kališnikovo in Režovnikovo poldne sta izraziti vzpetini, Meležnikovo poldne pa je bolj podobno skalnemu čoku med njima. To je verjetno razlog, da na mnogih zemljevidih, čeprav je najtežje dostopno, ni vrisano. Kot zanimivost povejmo, da sta Kališnik in Meležnik že daljnega leta 1630 omenjena kot svobodna kmeta.

Pogled na prvi greben Trupejevega poldneva.

Vsi vrhovi v Karavankah so neprekosljive razgledne točke. Na jugu seže pogled preko Julijcev do Nanosa, Snežnika in Gorjancev, na severu zajame vso Koroško in še daleč čez do Visokih Tur in Svinje planine, na zahodu se v daljavi kažejo najvišji vrhovi Karnijskih Alp in Dolomitov, pogled z Uršlje gore proti vzhodu pa se izgublja v Panonski ravnini. Pri tem ne bo odveč tole opozorilo: maja 2010 se je podrla severna stran vrha Trupejevega poldneva, zato je dostop na najvišjo točko pri križu zelo nevaren, saj je prepadno severno pobočje še vedno nestabilno.

Prešerni na vrhu osvojene gore.

Bače ob ljubkem Baškem jezeru so rojstni kraj slovenskega župnika in skladatelja Franca Treiberja, ki je spesnil otožno himno koroških Slovencev. Navajam jo celo in v izvorni transkripciji.

*N'mau čriaz izaro, n'mau čriaz gmajnico,
čjær je dragi dom z mojo zibelko,
čjær so me zibali mamica moja
in prepriavlali haji, haja.*

*K'sam še mihæn biu, sãm biu dro væseu,
sãm več barti ktiero pesem peu,
zdej vse mænuo je, næč več peu ne bom,
zdej ni več moj ljubi, dragi dom.*

*Hiša očava, ljuba mamica,
da b'jes našou še anbart oba,
o da bi videu jo, mamico svojo,
pa bi spivlou spet haji, hajo !*

Andrej Lipušček

JEREBIČJE

Tokrat smo se za izlet na Jerebičje, ki ga je vodil naš vodnik Grega Rihar, odločile le štiri pohodnice. Očitno je manjši udeležbi botroval čas počitnic in toplo vreme, ki se ga nekateri še posebej bojijo v objemu visokogorja, brez naravne sence.

Na ta lepi izlet nas je popeljal kar vodnik sam s svojim osebnim avtomobilom. Pot preko Pavličevega sedla in nato spust v dolino na avstrijski strani in zopet vzpon na pobočje Jerebičja so bili enkratno doživetje: mir, tišina, neokrnjena narava. Na avstrijski strani ni bilo nobene planinske oznake, preprosto si moral vedeti za pot. Kmalu za domačijo Lesnik smo parkirali in se po kolovozu pričeli vzpenjati proti našemu cilju.

Cilj tokratnega izleta, Jerebičje 1761 m.

Med potjo so nas vabile sladke gozdne jagode, ki se jim nismo mogli upreti. Na poti smo prehiteli le dva planinca, ki očitno nista imela enakega cilja kot mi. Tudi za pogovor nista bila preveč pripravljena, saj sta se na naše ogovarjanje le na kratko odzivala. Očitno sta imela misli okupirane s potjo, ki ju čaka v nadaljevanju.

Kmalu za ravninskim delom poti, kjer nas je prijazno pozdravila slikovita lovška preža, ki smo jo sami poimenovali kar »Bedančevo domovanje«, smo pričeli gristi v hrib po neoznačeni in mestoma težko prehodni stezici.

Lovska opazovalnica, skrita ob mogočni skali in macesnu, ki smo jo poimenovali Bedančevo domovanje.

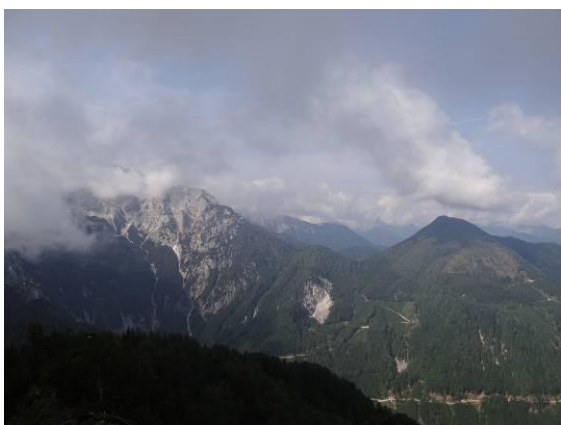
Vzpon po grebenu Jerebičja proti vrhu.

Na poti smo bili zbrani, saj smo morali premagati marsikatero visoko skalo, se dobro oprijeti, da ne bi zdrsnili, odmakniti močno vejo ruševja, ki nam je bila napoti. Strme in gole skalnate gmote, ki so nas čakale na poti, so se od daleč zdele precej bolj strašljive in nepremagljive kot kasneje, ko smo prišli do njih. Korak za korakom smo jih vztrajno premagovali. Sem in tja se je slišala pripomba, »oh kako je tu lepo«. Beli mejni kamni so nas opozarjali, da se gibljemo ravno po slovensko-avstrijski meji.

Vsi udeleženci izleta na vrhu Jerebičja.

Po dobri uri in pol hoje smo prispeli na vrh Jerebičja, ki se ponaša s 1761m in nudi prekrasen pogled na Kamniško-Savinjske Alpe s severne strani. Pred nami so se kazale mogočne stene Matkove kope, Krničke gore in Mrzle gore. Pogled na vrhove gora so ovirali visoki oblaki in meglice, ki so napovedovale možne popoldanske nevihte. V daljavi smo videli planinca, ki smo ju prehiteli, ko smo se podajali v objem teh gora. Iz Matkovega kota pa je do nas prihajal rahel in prijeten zvok zvoncev krav, ki so se pasle v dolini.

Pogled z Jerebičja na Kamniško-Savinjske Alpe s severne strani in na avstrijsko dolino Bele.

Po počitku na vrhu gore in ogledu okoliških gora smo se pričeli počasi spuščati proti našemu izhodišču po isti poti. Tudi pri povratku smo morali biti pazljivi, da bi nam ne zdrsnilo. Na križišču poti, kjer smo se morali odločiti, ali nadaljujemo pot še čez strme Pavličeve stene in se vračati do izhodišča po razgreti asfaltirani poti, smo se odločili, da ta del predvidene poti izpustimo.

Glede na našo odločitev smo imeli na voljo nekoliko več časa, zato so nekatere

pohodnice nabirale blago dehtečo materino dušico, drugi pa gozdne jagode ali preprosto občudovali obilo in raznovrstno planinsko cvetje. Dominiral je veliki naprstanec, vabile so roza in vijolične kukavice, spominčice, orlice, krvomočnice in še bi lahko naštevala. Izjemno veliko je bilo tudi arnike, ki je kljub njeni zdravilnosti planinci ne nabiramo in spoštujemo kot varovano gorsko cvetico. Vodnik Grega pa je v svoj objektiv lovil pisane metulje, ki so nabirali medicino in se niso dali motiti fotografu.

Metulj, ki se ni pustil motiti fotografu Gregi.

Na poti proti domu smo pohodnice izrazile vodniku navdušenje nad izbranim ciljem izleta in ga prosile, naj v bodoče poizkusi najti še veliko tako zanimivih in neobljudenih brezpotij.

Nevenka Kanduč

SEDMERA JEZERA

V soboto, 27. julija 2013, smo se planinci PD Viharnik iz Ljubljane, kljub vročinskemu valu, odpravili na svež zrak v naše planine. Borut je napisal: »Kar so v glasbi klasiki, kakršna sta Mozart in Beethoven, je v slovenskem gorništvu Dolina Triglavskih jezer: nekaj, kar vsi poznamo, a nas vedno znova očara.« Izbrali smo najbolj klasičen pristop. Tisočkrat je že preizkušen in še vedno najbolj udoben.

Naše izhodišče je bila Planina Blato, kjer smo se usmerili na širok in sprva tudi precej strm kolovoz v smeri Planine pri Jezeru. Pred močnim soncem so nas varovali iglavci. Pot smo nadaljevali po zložnem kolovozu, po dolini Pungart, kjer

smo prečili opuščeno pašno ograjo. Na Planini pri Jezeru, kjer stoji kočča, smo si privoščili prvi malo daljši počitek.

Od planinske kočče smo nadaljevali sprva navzdol do označenega razpotja, od katerega smo se usmerili na desno pot v smeri Dednega polja (levo planina Viševnik in Pršivec). Skozi redki macesnovi gozd smo nadaljevali naravnost v smeri kočče pri Triglavskih jezerih (desno dolina Za Kopicco) po poti čez Štapce.

Pot se je kar precej vzpenjala, dokler nismo prispeli do roba, na kar smo se strmo, po skalnatem terenu, spustili v dolino Triglavskih jezer (dolina med Bohinjem in Trento z jezери, ki so nastala v kotanjah z vododržnimi usedlinami ob mogočnem narivu Slatenske plošče in drug pomemben dejavnik nastanka jezerc je bilo ledeniško preoblikovanje, na katerega kažejo mnoge morene, lašti in ledeniške raze).

Po poti so nas spremljala prekrasna polja raznobarnih alpskih rož (kranjska lilija, alpska velesa, košutnik, klinčki, zlati klobuk). Mimo dveh jezer, ki imata barvo akvamarina, smo prišli do Kočče pri Triglavskih jezerih (1685 m). Kočča stoji med Dvojnimi triglavskim jezerom in umetnim jezerom Močivec pod ostenjem Tičarice.

Prvo koččo je na sedanjem mestu zgradil leta 1880 Avstrijski turistični klub. Leta 1919 jo je prevzelo SPD in jo pozneje precej popravilo. Po 2. svetovni vojni upravlja koččo PD Ljubljana-Matica. Na skali ob jezeru je spominska plošča Alojziju Knafelcu (1859-1937), dolgoletnemu gospodarju kočče, planinskemu aktivistu in očetu rdeče-bele planinske markacije. Od kočče je lep razgled, zlasti na okoliške gore. Na vzhodni strani se v bližini dvigajo stene Tičaric; za Dvojnimi jezerom vidimo na jugovzhodu del Spodnjih Bohinjskih gor; na zahodni strani doline je spodnji del grebena, ki se vleče od Prehodavcev do planine Pod Kalom z vrhovi Kal, Vrh Škrila, Glava za bajto in Čelo, proti severu so v grebenu Plaski Vogel ter Veliko in Malo Špičje, na drugi strani doline pa Kopicca ter Zelnaric.

Ko smo se okrepčali, smo se odpravili čez Prode, pot nas je vodila čez gozd in se je za krajši čas začela vzpenjati, kmalu pa smo prispeli do razpotja, kjer smo dopoldne izbrali zgornjo pot do našega cilja. Sonce nas je že pošteno utrudilo, ampak počasi in vztrajno smo prispeli do Kočče na Planini pri Jezeru, kjer je bil zadnji počitek pred spustom. Tudi sonce se je poslovilo in zašlo za hrib.

Polni novih moči smo se odpravili proti planini Blato, kjer so nas čakali naša kombija in avto. Kar hitro smo se posedli, saj smo bili prijetno utrujeni. Dobro volje smo se odpeljali proti Ljubljani, saj smo preživeli prečudovit dan.

Bojana Kmetič

POVABILO NA DVA ODPRTA PLANINSKA IZLETA

Naše društvo je v letošnjem letu drugič sprejelo pobudo Športne zveze Ljubljana in Mestne občine Ljubljana, Fundacije za šport, da organiziramo **dva odprta planinska izleta oz. pohoda, ki se ju lahko udeležijo vsi zainteresirani planinci in pohodniki.**

Naši vodniki so se odločili, da bodo v okviru te akcije izpeljali izleta, predvidena že po našem sprejetem programu za letošnje leto, in sicer:

- 1. STARI TABOR, 603 m, dne 28.9.2013, ter**
- 2. PO KRASU, dne 26.10.2013**

Opis izleta za **STARI TABOR**, kakor tudi vsi ostali preostali potrebni podatki v zvezi z izletom, so že podani v Programu izletov in planinskih pohodov PD VIHARNIK za obdobje marec 2013-februar 2014, zato jih na tem mestu ne ponavljamo. Razlika je nastala le pri uri odhoda, saj **bomo na pot krenili ob 7.00 uri izpred hale Tivoli in ne ob 8.00 uri, kot je navedeno v sprejetem planu izletov.**

Za izlet **PO KRASU** pa v sprejetem planu izletov ni podrobnejšega opisa, zato ga podajamo na tem mestu.

Iz Ljubljane se bomo peljali z avtobusom do Divače in zavili proti Škocjanskim jamam, kjer nas bo čakal vodnik Vojko. Z avtobusom bomo nadaljevali ob reki Reki po Vremski dolini, mimo Buj, Suhorja in Kozjane do nenaseljenega Padeža, kjer bo naše izhodišče.

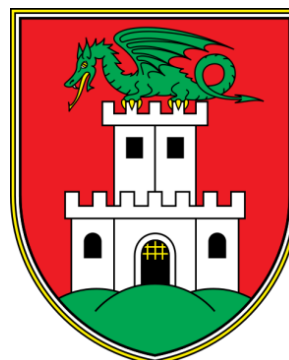
Hojo bomo pričeli ob ostankih nekdanjih mlinov, žag in kovačij ob potoku Padež do sotočja še dveh potokov (492m), kjer se

bomo začeli vzpenjati po kolovozu med poraščenimi njivami in košeninami. Počasi bomo prešli v gozd in mamile nas bodo vonjave jesenskih plodov (gobe). Na gobarjenje bomo prišli kdaj drugič, ker bomo nadaljevali pot proti naši najvišji točki - cerkvi Sv. Socerba (817 m) nad Artvižami, kamor bomo prispeli po uri hoje. To je najvišja točka Brkinov in nam nudi izreden pogled daleč naokoli. Po okrepčilu se bomo spustili v vas Artviže, kjer si lahko naročimo okrepčilo na kmetiji odprtih vrat Pri Cenetovih. Ogledali si bomo še spomenik iz 2. sv. vojne, ki nas opominja na dvakratni požig in teror okupatorjev nad domačim prebivalstvom. Spuščali se bomo po SPP proti Podgradu, kjer si bomo ogledali ostanke gradu Švarcenek, in nato še malo po asfaltu do vasi Potok, kjer nas bo čakal avtobus in nas zapeljal do vasi Naklo in tako bomo prihranili uro hoje. Sestopili bomo k reki Reka do mesta, kjer prvič ponikne v Mahorčičevo jamo. Povzpeli se bomo na Matavun, nato ob sedežu Parka Škocjanske jame na Škocjan, ki nudi lep razgled. Sledil bo rahel spust v Betanjo (kmečki turizem), nato na naravni most med Malo dolino, kjer se reka Reka spet pojavi, in Veliko dolino, kjer se zgubi v Škocjanskih jamah. Po razgledovanju se bomo vkrkali na avtobus na parkirišču restavracije Škocjanske jame.

Vsi ostali potrebni podatki v zvezi z izletom (ura odhoda, sprejem prijav itd.) so že podani v Programu izletov in planinskih pohodov PD VIHARNIK. **Prijave za udeležbo bo zbiral vodnik do zasedbe vseh sedežev na avtobusu.**

Sofinanciranje odprtega planinskega pohoda

Odprta planinski pohoda STARI TABOR in PO KRASU sofinancira Mestna občina Ljubljana, Fundacija za šport in Športna zveza Ljubljane.

Cena obeh pohodov oz. izletov

Glede na to, da bo izlet sofinanciran, bodo udeleženci pohoda plačali le stroške prevoza, ki bodo ob primerno veliki udeležbi znašali predvidoma 8 evrov, za otroke pa 6 evrov. V primeru slabše udeležbe bo potrebno za prevoz odšteti kakšen evro več.

Med potjo bomo predvidoma zavili tudi v domačo gostilno za tiste pohodnike, ki bodo želeli toplo okrepčilo na žlivo, ostali pa se bodo okrepčali z malico iz lastnega nahrbtnika.

Vljudno vabljeni !

VIHARNIKI POTUJEJO

PLANINSKO POTEKANJE PO LASTOVU

Za prvomajske praznike je Planinsko društvo Kamnik organiziralo planinsko potepanje po Lastovu pod vodstvom Marinke Koželj Stepic, ki smo se ga udeležili tudi nekateri viharniki. Po vožnji do Splita smo se, da bi se nekoliko razgibali, povzpeli na tamkajšnji Marjan, nato pa smo s trajektom v poznih nočnih urah prispeli na Lastovo.

Naslednji dan smo se z avtobusom odpravili do glavnega naselja na otoku, tj. Lastova. Tam smo se povzpeli na kaštel ter si ogledali pristrčno mestece, pri čemer smo še posebej občudovali posebne dimnike, t. i. fumarje. Sledil je izlet z ladjico do otoka Mladine, enega od 46 otokov arhipelaga Lastovo. Tu smo se najprej odpravili do ene od otoških špilj ter med potjo previdno odkrili nekaj galebjih gnezd, kjer nas je v nekaterih od njih pričakalo drobno čivkanje pravkar izvaljenih mladičkov. Po pohodu smo najbolj pogumni zaplavali v kristalno čisti, a ne ravno topli vodi, za večino (in po kopanju tudi za nas) pa sta sledila ribji piknik in nato vrnitev na Lastovo.

Galebji mladiček na otoku Mladine.

Ker smo se ta dan vrnili dokaj zgodaj na kraj nastanitve, smo se bolj vedoželjni spoznavanja okolice odpravili še do Kremen, kjer so nekdanje garaže podmornic iz časa JLA, ter »skočili« na eno do manjših vzpetin ob poti, na Jurjev vrh.

Tretji dan izleta je bil izrazito pohodniški, in sicer smo se odpravili na Hom, najvišji vrh Lastova. Na poti nazaj na izhodiščno mesto pohoda se nas je večina povzpela še na bližnji Veji greben, kar je bila sicer kratka, ampak že malce bolj planinska izkušnja.

Na Vejem grebenu s pogledom na Hom v ozadju (desno).

Počitku v prelepi Skriveni Luki je sledil krajši vodeni ogled mesta Lastova. Nato smo se odpravili še na krajši pohod na Sozanj, od koder je veličasten razgled na zaliv Zaklopatico, ter do bližnje cerkvice sv. Luke, ki je ena od najstarejših cerkva na Hrvaškem. Po vrnitvi na kraj nastanitve smo se nekateri odločili za počitek na plaži in kopanje v morju.

Na poti na Hom.

Žal je bil s tem naš izlet po Lastovu končan. Četrtega dne smo se v zgodnjih jutranjih urah s trajektom vrnili do Splita in od tam z avtobusom nazaj v Ljubljano. Vmes smo se ustavili še na trdnjavi Klis, kjer smo si ogledali to veličastno utrdbo in bili istočasno nagrajeni s prelepim razgledom na ta kos Dalmacije. Izlet na Lastovo sicer ni bil nek velik planinski podvig, je bil pa prijeten in lahkoten planinski izlet, primeren za vse generacije planincev.

Poleg pohoda na nekatere od vrhov tega turistično še skromno razvitega otoka, kar mu je lahko pravzaprav le v čast, nam pa v zadovoljstvo, smo dobili tudi prviokus po morju in poletju, ki je letos tako pozno prišlo v naše kraje.

Avtor fotografij: Z.B.

Zvone Bergant

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

GOBE

Kmalu se bo začela sezona nabiranja gob. Letos ne vemo, kako bo, ker je vroče poletje, ki je toliko časa trajalo, škodilo tudi podgobju.

To, kar na splošno imenujemo goba, je zgolj zunanji, vidni del organizma, plodišče, kjer nastajajo trosi ali spore, namenjene razmnoževanju, nevidni glavni del organizma pa je pod zemljo, imenovan podgobje ali micelij.

Snovi za preživetje pridobivajo na različne načine: lahko se prehranjujejo z odmrli organskimi snovmi kot gniloživke, kot zajedavci, lahko izkoriščajo snovi drugih živih bitij ali pa živijo v sožitju oz. simbiozi s korenskim sistemom rastlin. Gobe razkrajajo odmrle organske snovi v naravi in tako pomembno sodelujejo pri kroženju snovi v ekosistemih odpadkov v naravi. Pomembno vlogo pa imajo zato, ker predelajo že uporabljene organske snovi v ponovno surovino za druge žive organizme. So pa tudi same hrana.

Gobe skozi čas

Že v antičnih časih so poročali o užitnih in strupenih gobah, zelo dolgo pa je bilo potrebno, to se je zgodilo leta 1710, da so botaniki odkrili način razmnoževanja gob in nato postopno določili ločnice med užitnimi in strupenimi gobami.

Po nekaterih ocenah so imele v kitajski civilizaciji in kulturi glive pomembno vlogo že pred več tisoč leti – predstavljale so 'eliksir življenja'. Stari Egipčani so verjeli, da so gobe 'rastline nesmrtnosti', Rimljani pa so jim rekli 'hrana bogov'. V različnih drugih civilizacijah sveta so vrači in šamani opravljali različne kultne obrede z glivami. Verjeli so, da imajo gobe nadnaravne lastnosti, pomagajo pri iskanju izgubljenih predmetov in popeljejo dušo v kraljestvo bogov.

V srednjem veku pa so morali biti nabiralci gob previdni, saj bi jih lahko hitro povezali z vragom zaradi mišljenja, da se čarovnice pretežno ukvarjajo z nabiranjem zelišč in gob.

Najbolj okusne užitne gobe

Jesenski goban, jurček

Borov goban, ajdovec

Knežja mušnica, karželj

Modrikasta golobica

Zelenkasta golobica

Zimska kolobarnica, sivka

Nabiranje gob

Nabirati je dovoljeno gobe, ki so toliko razvite, da jih je mogoče zanesljivo določiti. Gob ne pulimo, ampak jih previdno odrežemo tik nad površino tal ali pa z vrtenjem odtrgamo. Očistimo jih na kraju, kjer smo jih nabrali. Nabirati jih smemo samo v trdne košare, ki imajo reže, skozi katere lahko padajo trosi. Tako

omogočamo razmnoževanje gob in jih širimo po gozdu.

Ne smemo nabirati gob, ki so zaščitene. Nabiramo le užitne gobe, ki jih poznamo. Če gob ne poznamo, jih pustimo pri miru, jih ne brcamo in ne trgamo za kasnejše določanje doma.

Najbolj strupene gobe

Vražji goban

Rdeča mušnica

Zelena mušnica

Breda Jančar

MINUTKA ZA POEZIJO

KROKAR

*Bistri krogar, črni vran
je med vrani velikán
ne samo po velikosti –
po pameti, modrosti
velik je in je močan.*

*Z družbo krogarjev obdan,
svoji ženi, gnezdu vdan,
krogar, ki pozna dolžnosti
je ljudem za zgled kreposti
bistri krogar.*

*Krogar, črni modrijan,
vran po bistrosti poznan
od mladosti do starosti
tam v višavah, na prostosti
leta, jadra v svetel dan
bistri krogar.*

Krogar je največji vran in tudi nasploh največji ptič pevec. Oglašá se poredko, večinoma precej tiho, izredno dobro oponaša petje drugih ptic – tudi človeški govor zna oponašati kot indijski kos in nekatere papige.

Krogar je izjemno bister, pronicljiv - vrani so poleg opic, delfinov in slonov edine živali, ki se prepoznajo v ogledalu. Pri nas ima med ljudmi precej zloveško podobo (morda zato, ker je črn in ker je tudi mrhovinar?). Kot pri mnogih vranih, se

tudi njegovo črno perje blešči v modrih, škrlatnih ali zelenih odtenkih. Odlično jadra.

Alenka Dobeic

UTRINKI IZ NARAVE

Labod na sliki je uvrščen v strokovni literaturi v družino plovcev med velike vodne ptice. Družbo v tej skupini mu delajo gosi in race. Labodi so velike, močne in dolgovrate ptice z dolžino razpona kril do 1,8 metra. Živijo v počasi tekočih rekah in jezerih, ne prija jim pretoplo podnebje. Hranijo se z vodnimi rastlinami, te uporabijo tudi za izgradnjo gnezda. Ko valijo, znajo biti napadalni, število jajc v gnezdu je od tri do osem. So pa znani po zvestobi enemu partnerju vse življenje. Če pa se že ločita, je ponavadi razlog v neuspešnem valenju - gnezdenju. So ptice selivke. Laboda sem fotografiral letos na pustno soboto na reki Dravi na Ptuju. (DSC_0011)
Vir-Wikipedija

Labodu delajo družbo na sliki liske in rečni galebi.

Liska je ptica črne barve z značilnim belim ščitkom nad kljunom. Liska pri nas tudi prezimi, če je premrzlo oziroma vode zaledenijo, takrat se liske selijo bliže morju, kjer obstaja manjša možnost zamrznitve vodnih površin. V večjem številu prezimujejo v severovzhodnem delu Slovenije na Dravi, spodnjem toku Save in Sečoveljskih solinah.

Rečni galeb spada med male galebe. Stalne jate najdemo v Sloveniji v Ormoških lagunah, Ptujskem jezeru-Dravi in drugod, kjer so pogoji za njegovo poselitev. Rad gnezdi tudi v bližini človeških bivališč z drugimi vrstami vodnih ptic. Podobno kot večina galeb je kolonijska gnezdilka in gnezdi v velikih kolonijah.
Vir-spletna stran DOPPS

Anton Doma

BUKEV

Na vihariškem izletu na Trupejevo poldne v letošnjem mesecu juniju, sem ob poti, malo po našem izhodišču, zagledala ogromno deblo starodavne bukve, ki je takoj pritegnila mojo pozornost. Glede na obseg in razbrazdanost debela daje slutiti, da je drevo preživelo zelo veliko človeških rodov.

Sama bukev lahko doseže višino do okoli 40 m višine in preko 1 m prsnega premera. V slovenskem prostoru je bukev ena izmed najbolj razširjenih listavcev; ljubkovalno jo imenujemo tudi mati slovenskih gozdov. Bukev je pri nas mogoče najti povsod z izjemo slovenske Istre

Les bukve se široko uporablja. Les slabše kakovosti je primeren za izdelavo drv in

celuloze, boljši pa se uporablja za izdelavo pohištva in parketa. Plodove drevesa, žir, se uporablja za prehrano živali in za izdelavo olja.

Bukev se uporablja tudi v okrasne namene. Obstaja več kot 70 različnih sort bukve, ki jih najdemo po številnih parkih in vrtovih. Pri nas ima največjo zbirko Arboretum Volčji Potok, kjer je mogoče videti 15 različnih sort. Večina se jih razlikuje po barvi in obliki listov, nekatere pa po obliki rasti.

Vir: internetne strani

Nevenka Kanduč

KOZLIČEK

V soboto, 3. 8. 2013 sva z ženo na Veliki planini pila kavo. Natararica je pred nama odnesla z mize prazne pivske steklenice in mizo obrisala. Ostalo pa je nekaj kapljic piva, ki jih je naslednjih 20 minut neutrudno pil ta kozliček. Ko sva odhajala, sem ga skušal odgnati, vendar je bil omočen od piva, tako da ni znal leteti. Previdno sem ga odnesel v travo, kjer si je najbrž do naslednjega dne zdravil mačka. Mogoče pa je že »odvisen« in bo šel iskat novo pivo.

Pavli Jarc

ODGOVOR NA NAGRADNO VPRAŠANJE

ZAJCI V SLOVENIJI

V prejšnji številki glasila je bilo našim članom zastavljeno nagradno vprašanje, **katera žival je pustila sledi v snegu in v katero smer je bila namenjena.**

Do predvidenega roka za odgovore, to je do 10. avgusta, ni bil s strani naših članov poslan noben odgovor, ne pravilen in ne napačen. Zakaj odziva na nagradno vprašanje ni bilo, na tem mestu ne bi ugibali. Iz nadaljevanja tega prispevka pa izhaja, da je sledi **v snegu pustil zajec, ki je bil namenjen v levo smer.**

Na območju Slovenije živita dve vrsti zajcev: poljski in planinski zajec. Prvi je najštevilčnejši na ravninskih, poljskih predelih, čeprav živi tudi v hribovitem in gorskem svetu do gozdne meje. Planinski zajec je od poljskega nekoliko manjši in bolj čokat, v zimskem obdobju pa ima belo varovalno barvo s črnimi robovi uhljev in živi v gorskem svetu, poleti nad gozdno mejo. Deloma se življenjska prostora obeh pokrivata.

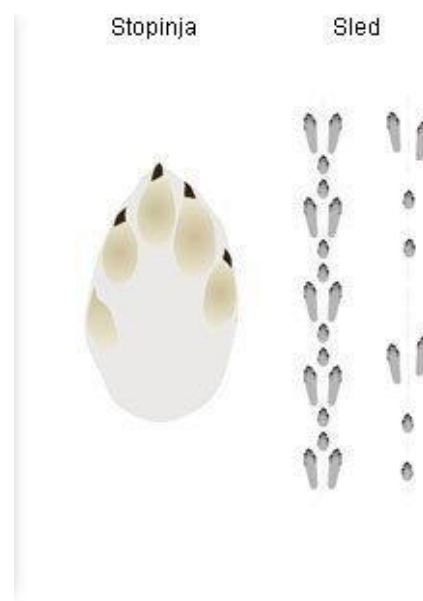

Poljski zajec je pretežno varovalne, sivo rjave barve in tehta do 5 kg. V naravi redko preseže starost 5 let. Je izrazit rastlinojed, zgradba telesa pa mu omogoča odličen odziv in hiter tek, s čimer se rešuje pred številnimi plenilci, saj ga plenijo vse mesojede živali, ki ga lahko obvladajo.

Druga obramba pa je velika plodnost. Paritev se začne že pozimi, samice pa po 42 dneh skotijo do štirikrat letno po 1 do 6 mladičev. Mladiči so ob rojstvu že poraščeni z dlako in vidijo, za razliko od

domačih in divjih kuncev, ki kotijo gole in slepe mladiče. Pri poljskem zajcu samica pogosto nosi mladiče različnih starosti, kar imenujemo superfetacija in še dodatno pripomore k plodnosti vrste.

Kljub veliki plodnosti pa praviloma prvo leto življenja pri nas preživi le 1 do 1,5 mladiča na samico. **Temu so krivi že omenjeni naravni plenilci, ki se jim pridružijo še urbani – psi in mačke, mnogo izgub pa terja tudi promet, kemizacija v kmetijstvu, zgodnje košnje, krčenje in spreminjanje bivalnega prostora in še drugi dejavniki.**

Kot že rečeno, telesna zgradba zajcu omogoča dober odziv in hiter tek. Zadnje noge so zato precej daljše in tudi močnejše od prednjih, zlasti močna so stegna. Tudi šape so na zadnjih nogah večje ter močno porasle z gosto dlako. Pri gibanju v blatu in snegu zajec močno razkrci prste in s tem poveča površino šape, kar deluje podobno kot krplice. Pri hitrem teku se z zadnjimi nogami odriva sonožno, tako da so postavljene vzporedno, prednje noge pa postavlja zaporedno in s tem niza značilno sled.

Helena Tepina